

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 5. maj 2017
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Simon Toft Kristjansen
Sagsnr.: 2017-0035-0411
Dok.: 2306292

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AÅ fra Folketingets Retsudvalg den 11. maj 2017

Samrådsspørgsmål AÅ:

”Ministeren bedes redegøre for årsagen til det lave antal af kriminelle udlændinge, der er sendt til afsoning i hjemlandet i 2016, og hvordan faldet i antallet af udsendelser harmonerer med regeringens egen målsætning om at flest mulige skal afsone deres straf i hjemlandet?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Bramsen (S).

Svar:

[Indledning]

Samrådet i dag handler om hjemsendelse til afsoning i udlandet. Jeg er blevet bedt mig om at redegøre for årsagen til, at der ikke blev sendt så mange kriminelle udlændinge til afsoning i hjemlandet i 2016. Og til at redegøre for, hvordan dette fald harmonerer med regeringens målsætning om, at flest muligt skal afsone deres straf i hjemlandet.

Det er en prioritet for regeringen – og for mig som justitsminister – at udlændinge, der misbruger det danske samfunds tillid ved at begå kriminalitet skal sendes ud af landet. Hellere før end siden.

Derfor er det også regeringens målsætning, at så mange udvisningsdømte udlændinge som muligt overføres til afsoning i hjemlandet.

Jeg skal derfor være den første til at sige, at det er ærgerligt, at det kun lykkes at overføre omkring 30 udviste udlændinge om året til afsoning i hjemlandet. I 2016 blev 26 udviste kriminelle overført til afsoning i hjemlandet.

Det ligger mig meget på sinde, at vi gør, hvad vi kan, for at flere overføres til afsoning i hjemland. Men vi må også sande, at de internationale rammer for overførsel til andre lande ikke giver mulighed for at overføre kriminelle udlændinge til afsoning i hjemlandet i nær det omfang, som jeg gerne så.

Det er også grunden til, at regeringen har sagt, at vi er klar til at gå nye veje. Derfor arbejder vi i øjeblikket på at etablere fængselspladser i udlandet, og vi har netop skærpet afsoningsforholdene for udvisningsdømte.

[Kriterier for at udvisningsdømte kan afsones i hjemlandet]

Når jeg siger, at de internationale rammer for overførsel sætter væsentlige begrænsninger for, hvor mange vi kan sende til afsoning i hjemlandet, handler det for det første om, at det langt fra er alle lande, vi overfører dømte til.

Der findes i dag retsinstrumenter, som giver grundlag for overførsel til de nordiske lande, EU-landene og de lande, som har tiltrådt Europarådets overførselskonvention. I alt er der tale om ca. 65 lande. Der er altså en lang række lande, som vi ikke har et juridisk grundlag for at overføre til.

For det andet – og væsentligste – skal den udvisningsdømte have en afsoningstid af en vis længde, for at der kan indledes en sag om overførsel til hjemlandet. Det skyldes, at det tager noget tid at gennemføre en overførsel.

Straffens længde spiller altså en stor rolle for muligheden for at få gennemført en overførsel.

Hvis straffen er kort, eller hvis hele eller størstedelen på tidspunktet for dommen er afsonet som følge af varetagtsfængsling – ja, så kan det være meget vanskeligt at få gennemført overførslen. Det er ganske ofte tilfældet, når det drejer sig om kriminelle udlændinge. Til gengæld betyder det, at disse udlændinge kan udvises fra Danmark direkte fra afsoning i fængslet.

Der skal derfor være mindst 4 ½ måned til prøveløsladelsestidspunktet, for at vi i dag indleder en sag om overførsel til afsoning i hjemlandet.

Her er det også vigtigt at huske på, at udvisningsdømte udlændinge normalt prøveløslades på halv tid, hvis de kan udsendes til hjemlandet.

Det betyder med andre ord, at en meget lille andel af de udvisningsdømte skal afsone længe nok til, at der er grundlag for at indlede en overførsel.

[Procedure i hjemlandet]

De seneste par år er omkring 1.500 mennesker om året blevet idømt udvisning ved domstolene. Men det er kun i størrelsesordenen 65-75 udvisningsdømte om året, hvor der er grundlag for at indlede en overførselssag til hjemlandet.

Når Danmark så rejser en sag, skal hjemlandets myndigheder behandle sagen og acceptere overførslen, inden den kan sættes i værk.

Inden for EU kan hjemlandet kun afslå overførslen, hvis nogle konkrete afslagsgrunde er til stede, f.eks. hvis der kun er kort tid tilbage af straffen.

Når det gælder lande uden for EU, er der derimod ikke regler for, hvornår hjemlandet kan sige nej.

Der er også en del lande uden for EU, hvor overførsel til hjemlandet kun kan ske med den dømtes accept.

Selv om vi i flere år har gjort os umage for at rejse alle sager og følge op på sagerne over for hjemlandene, er der desværre mange tilfælde, hvor vi ikke modtager accept fra hjemlandet. Eller også modtages accepten så sent, at overførslen ikke kan gennemføres inden prøveløsladelsen.

Det skyldes blandt andet, at sagerne i mange lande også skal behandles ved domstolene, inden der kan gives accept på overførsel.

Som nævnt er det i de seneste år lykkedes at få accept fra hjemlandet og gennemføre overførsel af ca. 30 udlændinge om året. I 2016 var tallet 26.

[Årsager til faldet i antallet af overførsler]

Jeg tror, at man skal være forsigtig med at forsøge at give et entydigt svar på årsagen til, at færre udvisningsdømte blev overført til hjemlandet i 2016.

Nu er der generelt tale om forholdsvis små tal, og om en overførsel gennemføres i det ene eller andet kalenderår afhænger af, hvornår sagen rejses, og hvornår vi hører fra myndighederne i hjemlandet.

Vi må også konstatere, at der siden 2014 er sket et fald i antallet af udvisningsdømte, der opfylder kriterierne for at kunne overføres. Det har selvfølgelig en virkning på, hvor mange sager vi kan rejse.

En anden årsag til nedgangen er, at der den seneste tid er rejst spørgsmål ved, om fængselsforholdene i visse østeuropæiske lande, bl.a. Rumænien, lever op til kravene efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Der verserer i øjeblikket to sager ved Højesteret, der får betydning for, hvilke fængselsforhold vi kan overføre udenlandske afsonere til.

Det har indtil nu betydet, at nogle sager er blevet forsinket, og at der siden efteråret ikke er gennemført overførsler til afsoning i Rumænien. Det er ikke en udfordring, vi står alene med i Danmark. Flere europæiske lande står med samme problem, og vi drøfter på europæisk plan mulighederne for at finde en fælles løsning.

Disse tendenser skal også ses i forhold til de generelle udfordringer, der er med blandt andet lang sagsbehandling eller manglende accept fra modtagerlandet.

Det er altså ikke muligt at pege på en entydig årsag til faldet i antallet af overførsler. Men det ændrer selvfølgelig ikke på, at jeg gerne havde set, at mange flere blev sendt til afsoning i hjemlandet.

[Initiativer]

Derfor arbejder vi løbende – og i flere forskellige spor – for at få flere udviste afsonere sendt til hjemlandet.

Vi går faktisk længere end konventionerne om overførsel lægger op til, når vi rejser overførselssager for udvisningsdømte, som kun har 4½ måned til forventet prøveløsladelse.

Og når anmodninger er sendt, rykker vi modtagerlandene for svar, inden svarfristerne er udløbet.

Justitsministeriet arbejder kontinuerligt på at optimere sagsgangene og er i løbende kontakt med myndighederne i modtagerlandene.

[Afslutning]

Jeg ser gerne, at alle kriminelle i målgruppen bliver overført. Som I kan forstå, er det ikke altid muligt, da succesen afhænger af fængselsforhold og sagsbehandling i andre lande.

Vi gør, hvad vi kan, og er som sagt indstillet på at afsøge alle muligheder for, at så mange som muligt afsoner udenfor Danmark.

Derfor arbejder regeringen også for at oprette eller leje danske fængselspladser i udlandet.

Jeg mødtes selv i slutningen af marts med mine rumænske og litauiske ministerkollegaer, hvor vi havde gode drøftelser om samarbejdet omkring overførselssager og mulighederne for etablering af fængselspladser.

Det er et komplekst projekt, og Justitsministeriet arbejder i øjeblikket på at afklare de juridiske, økonomiske og praktiske forhold.

Mit møde med mine kolleger har efterladt det indtryk, at der også uden for Danmark bliver set positivt på projektet.

Tak for ordet.